УДК 614.2:616-082-053.2(477)

С.В. Дудник

Стан здоров'я та деякі аспекти організації надання медичної допомоги дитячому населенню України

ДУ «Український інститут стратегічних досліджень Міністерства охорони здоров'я України», м. Київ, Україна

***Мета** – вивчити, проаналізувати, визначити тенденції рівня первинної захворюваності дітей віком 0–17 років (за класами хвороб, окремими віковими дитячими групами та класами хвороб, віковими групами та регіонами), деякі аспекти організації надання медичної допомоги дитячому населенню України за період 2010–2016 рр.*

***Матеріали та методи**. Дослідження та необхідні розрахунки проведено на підставі даних Державної служби статистики України та системи охорони здоров'я МОЗ України за період 2010–2016 рр. Використано такі методи: аналітичний, статистичний, порівняльний аналіз, системний підхід.*

***Результати та висновки**. У ході дослідження визначено тенденції рівня первинної захворюваності дітей у віці 0–17 років включно та деякі аспекти організації надання медичного обслуговування дітей України. За результатами дослідження встановлено необхідність удосконалення організації медичного обслуговування дітей для зміцнення системи охорони здоров'я, підвищення рівня здоров'я дітей, посилення ролі профілактичної складової, запобігання дитячої смертності в Україні.*

***Ключові слова**: стан здоров'я, рівень захворюваності, первинна захворюваність, тенденції захворюваності, організація медичної допомоги дітям.*

Вступ

У цивілізованому суспільстві здоров'я дітей має найважливіше значення, досягнення поліпшення якого вимагає застосування загальнодержавного підходу і стратегій із системними змінами. Впродовж останнього десятиріччя в Європейському регіоні впроваджуються найефективніші заходи по зміцненню здоров'я дітей та їх благополуччя з урахуванням всіх етапів життя дитини, по досягненню і забезпечення для дитячого населення більшої соціальної справедливості та доступності медичної допомоги. Доведено, що здоров'я і захворюваність у дорослих визначаються станом здоров'я і досвідом на попередніх етапах життя, і систематичним чином відображає економічні, соціальні, пов'язані з навколишнім середовищем, біомедичні та інші вагомі чинники, які впливають на показники здоров'я. Все, що відбувається протягом ранніх років життя дитини, впливає на здоров'я підлітків та їх розвитку, а здоров'я і розвиток протягом підліткового періоду відображається, в свою чергу, на стані здоров'я дорослого життя і, в кінцевому підсумку, на здоров'я і розвиток наступного покоління. У той же час підлітковий період дає можливість виправити проблеми, що виникли протягом першого десятиліття. Зусилля, прикладені для руйнування або розриву негативних циклів між поколіннями, які обумовлені нерівностями за показниками здоров'я створюватимуть умови для таких же здорових майбутніх поколінь. Проведені дослідження останніх років довели отримання безумовного економічного і соціального ефектів, а також поліпшення показників здоров'я дітей при особливій увазі і інвестиціях у розвиток дітей і підлітків. Тому, з метою підвищення якості медичної допомоги, ВООЗ надає рекомендації та пропонує встановлення глобальних стандартів на надання медичної допомоги здоровим вагітним жінкам і зменшення числа зайвих медичних втручань, а також надає підтримку країнам в області надання комплексної, заснованої на фактичних даних і ефективної за вартістю медичної допомоги матерям і дітям, яка починається до настання вагітності і триває під час вагітності, пологів та післяпологового періоду. Слід зауважити, що незважаючи на значний прогрес, досягнутий за останні десятиліття, зберігаються відмінності за показниками здоров'я дітей як між країнами Європейського регіону, так і всередині самих країн між їх регіонами, які треба ліквідовувати. Домогтися рівномірного поліпшення показників здоров'я та розвитку дітей, знизити показники дитячої захворюваності та смертності можливе при добре організованій системі охорони здоров'я з високою якістю медичної допомоги на всіх рівнях, в тому числі на рівні спеціалізованої допомоги, для чого необхідно впровадження підтримуючих стратегій і програм із мобілізацією і підтримкою інших секторів, сучасних клінічних настанов, висококваліфікований медичний персонал, раціональне використання лікарських засобів тощо [1–11].

Мета роботи – вивчити, проаналізувати, визначити тенденції рівня первинної захворюваності дітей віком 0–17 років (за класами хвороб, окремими віковими дитячими групами та класами хвороб, віковими групами та регіонами), деякі аспекти організації надання медичної допомоги дитячому населенню України за період 2010–2016 рр.

Матеріали та методи

Дослідження та необхідні розрахунки проведено на підставі даних Державної служби статистики України та

системи охорони здоров'я МОЗ України за період 2010–2016 рр. Використано такі методи: аналітичний, статистичний, порівняльний аналіз, системний підхід.

Результати дослідження та їх обговорення

З метою поліпшення здоров'я майбутніх поколінь, ВООЗ закликає до забезпечення жінок та дітей висококваліфікованою медичною допомогою. Якісні послуги по охороні материнства сприяють врятуванню життя жінок та новонароджених дітей, для надання яких необхідно мати достатній рівень забезпеченості відповідного контингенту дипломованими спеціалістами, які мають бути мотивованими, керуватися ефективною політикою в сфері охорони материнства та дитинства та спиратися на основні засоби та матеріали, включаючи ліки, та відповідні нормативно-правові рамки [1, 3].

За результатами дослідження деяких аспектів в організації надання медичної допомоги жінкам та дітям, слід зазначити, що за останні п'ять років (2012–2016 рр.) в Україні відбувається зниження рівня забезпеченості жіночого населення лікарями акушерами-гінекологами, а саме кількість акушерів-гінекологів в Україні на 10 тис. усіх жінок зменшилась на 7,3%, а кількість акушерів-гінекологів на 10 тис. жінок фертильного віку на 4,2%. Аналогічні тенденції до зниження спостерігаються із забезпеченістю дитячого населення лікарями-педіатрами, кількість яких у розрахунку на 10 тис. дітей віком 0–17 років включно знизилась на 18,4%, а у випадку розрахунку показника на 10 тис. дітей віком 0–14 років включно рівень забезпеченості знизився на 21,3% (табл. 1).

Протягом 2010–2016 рр. відбулись зміни і в кількості закладів охорони здоров'я, що надають акушерсько-гінекологічну медичну допомогу жіночому населенню країни: кількість жіночих консультацій і закладів, у складі яких перебувають жіночі консультації, акушерсько-гінекологічні відділення (кабінети) зменшилась на 23,5% в 2016 р. відносно 2010 р.; кількість пологових будинків в системі МОЗ України зменшилась на 12,6% відповідно, а кількість ліжок у них на 16,7%; кількість лікарських ліжок для вагітних і роділь у цілому в Україні зменшилась на 23,8%, а показник кількості лікарських ліжок для вагітних і роділь на 10 тис. жінок віком 15–49 років знизився на 12,7% (табл. 2).

Таблиця 1

Забезпеченість жінок та дітей лікарями окремих спеціальностей в Україні (акушерами-гінекологів та лікарями-педіатрами, на 10 тис. відповідного населення)

Рік	Кількість акушерів-гінекологів		Кількість педіатрів	
	на 10 тис. усіх жінок	на 10 тис. жінок віком 15–49 років	на 10 тис. дітей віком 0–17 років включно	на 10 тис. дітей віком 0–14 років включно
2012	5,5	12,0	17,9	21,6
2013	5,6	12,3	17,3	20,7
2014[1]	5,1	11,3	15,2	17,9
2015[1]	5,1	11,4	14,9	17,5
2016[1]	5,1	11,5	14,6	17,0

Примітка (тут і далі): [1] – без урахування тимчасово окупованої території Автономної Республіки Крим і м. Севастополя та частини зони проведення антитерористичної операції.

Таблиця 2

Заклади охорони здоров'я України для жінок (на підставі даних звітності системи охорони здоров'я МОЗ України)

Рік	Кількість жіночих консультацій і закладів, у складі яких перебувають жіночі консультації, акушерсько-гінекологічні відділення (кабінети)	Кількість пологових будинків (система МОЗ)	у них ліжок	Кількість лікарських ліжок для вагітних та роділь	
				усього	на 10 тис. жінок віком 15-49 років
2010	1610	87	13116	22838	19,7
2011	1652	88	12981	22291	19,5
2012	1614	86	12708	21969	19,5
2013	1440	88	12756	21762	19,6
2014[1]	1225	74	10885	18515	17,8
2015[1]	1259	74	10827	18306	17,8
2016[1]	1232	76	10925	17393	17,2

За період 2010–2016 рр. відбулось і зменшення закладів охорони здоров'я України, що надають медичну допомогу дітям: кількість дитячих поліклінік і закладів, у складі яких перебувають дитячі відділення (кабінети) в

2016 р. зменшилось більш ніж у 2 рази (на 57,8% відносно 2010 р.); кількість дитячих лікарняних закладів в системі МОЗ знизилась на 29,5% відповідно (табл. 3).

За результатами дослідження деяких загальних аспектів надання стаціонарної допомоги дитячому населенню України, звертає на себе увагу зменшення кількості госпіталізацій дітей на 16,8% у 2016 р. відносно 2010 р., при цьому питома вага дитячих (дітей віком 0–17 років включно) госпіталізацій у загальній структурі госпіталізації населення України залишається відносно постійною: у 2016 р. частка дитячих госпіталізацій склала 18,8%, в той час як у 2010 р. вона склала 18,6%, у 2011 р. – 18,3%, 2012 р. – 18,2%, у 2013 р. – 18,3%, у 2014 р. – 18,3%, у 2015 р. – 18,2%. Протягом 2010–2016 рр. показники рівня госпіталізації всього населення України із розрахунку на 100 осіб відповідного віку були нижчими за показники госпіталізації дітей віком 0–17 років, в середньому протягом спостереження щорічно більш ніж п'ята частина дітей отримує стаціонарну допомогу (табл. 4).

Таблиця 3

Заклади охорони здоров'я України для дітей (на підставі даних звітності системи охорони здоров'я МОЗ України)

Рік	Кількість дитячих поліклінік і закладів, у складі яких перебувають дитячі відділення (кабінети)	Кількість дитячих лікарняних закладів (система МОЗ)
2010	2495	132
2011	2178	130
2012	2037	127
2013	1381	126
2014[1]	1082	92
2015[1]	1070	93
2016[1]	1054	93

Таблиця 4

Стаціонарна допомога дитячому населенню в Україні (за даними звітності системи охорони здоров'я МОЗ України)

Рік	Кількість госпіталізованих (осіб)		На 100 осіб відповідного віку	
	усього	дітей віком 0-17 років включно	усього	дітей віком 0-17 років включно
2010	10453690	1941289	22,9	24,1
2011	10292916	1887884	22,6	23,6
2012	10159714	1844158	22,4	23,1
2013	10163244	1864546	22,4	23,3
2014[1]	8556896	1563269	20,0	20,6
2015[1]	8616769	1567127	20,2	20,6
2016[1]	8594213	1615971	20,2	21,2

З урахуванням тих перетворень, що відбуваються в організації надання медичної допомоги дитячому населенню, з метою оцінки потреби в медичній допомозі і доцільності всіх вищезазначених перетворень, цілком логічно дослідити рівень первинної захворюваності дитячого населення України. Так, загальний рівень первинної захворюваності дітей віком 0–17 років в 2016 р. нижчий майже на 10% за показник 2010 р., при цьому слід зазначити, що починаючи з 2010 р. по 2015 р. включно відбувалось поступове зниження загального рівня первинної захворюваності дітей, тоді коли в 2016 р. відзначились тенденції до зростання вищезазначеного показника на 3,2% відносно 2015 р. За результатом аналізу рівня первинної захворюваності дитячого населення за класами хвороб, у 2016 р. спостерігається зниження рівня первинної захворюваності практично за всіма класами хвороб відносно вихідного 2010 року спостереження (деякі інфекційні та паразитарні хвороби на 10%, хвороби крові на 22,1%, хвороби ендокринної системи на 30,9%, розлади психіки на 30,7%, хвороби нервової системи на 19,5%, хвороби ока на 13,4%, хвороби вуха на 10,5%, хвороби системи кровообігу на 27,1%, хвороби органів дихання на 7,4%, хвороби органів травлення на 14,1%, хвороби шкіри на 13,7%, хвороби кістково-м'язової системи на 18,1%, хвороби сечостатевої системи на 18,1%, вагітність та пологи на 45,2%, окремі стани, що виникають у перинатальному періоді на 13,3%, природжені вади розвитку, деформації та хромосомні аномалії на 0,9%, симптоми, ознаки і відхилення від норми на 9,5%, зовнішні причини захворюваності та смертності на 8,5%), за виключенням класу II, рівень первинної захворюваності на які серед дітей зріс на 1,2% (табл. 5).

Таблиця 5

Рівень первинної захворюваності дитячого населення (0–17 років) України (загальна, за класами хвороб) за даними звітності системи охорони здоров'я МОЗ України (на 100 тис. дітей віком 0–17 років включно)

Клас хвороб (відповідно до МКХ-10)	Рік						
	2010	2011	2012	2013	2014[1]	2015[1]	2016[1]
Україна (усі захворювання), у тому числі:	146200	144295	138340	139270	128439	127482	131594
Клас I. Деякі інфекційні та паразитарні хвороби	5138	5929	5607	5645	4741	4558	4520
Клас II. Новоутворення	337	344	361	365	343	344	341
Клас III. Хвороби крові й кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму	1661	1583	1499	1434	1344	1334	1294
Клас IV. Хвороби ендокринної системи, розлади харчування та порушення обміну речовин	2187	2056	1943	1805	1635	1570	1511
Клас V. Розлади психіки та поведінки	583	571	533	525	428	428	404
Клас VI. Хвороби нервової системи	2211	2244	2126	2027	1901	1845	1780
Клас VII. Хвороби ока та придаткового апарату	4825	4850	4751	4745	4340	4318	4179
Клас VIII. Хвороби вуха та соскоподібного відростка	4256	4332	4257	4284	3960	3919	3808
Клас IX. Хвороби системи кровообігу	1076	1114	1040	989	873	844	785
Клас X. Хвороби органів дихання	97583	95253	90418	91981	85782	85552	90336
Клас XI. Хвороби органів травлення	5290	5121	5016	4941	4692	4589	4546
Клас XII. Хвороби шкіри та підшкірної клітковини	7505	7389	7422	7391	6737	6547	6475
Клас XIII. Хвороби кістково-м'язової та сполучної тканини	3180	3113	3014	3071	2654	2605	2603
Клас XIV. Хвороби сечостатевої системи	3063	2971	2872	2823	2534	2546	2508
Клас XV. Вагітність, пологи та післяпологовий період	168	158	144	131	116	106	92
Клас XVI. Окремі стани, що виникають у перинатальному періоді	15137	14645	13732	13158	12257	12608	13129
Клас XVII. Природжені вади розвитку, деформації та хромосомні аномалії	588	628	615	623	569	575	563
Клас XVIII. Симптоми, ознаки і відхилення від норми, що виявлені при лабораторних та клінічних дослідженнях, не класифіковані в інших рубриках	220	216	202	198	197	197	199
Клас XX. Зовнішні причини захворюваності та смертності	5471	5595	5720	5522	4900	4937	5006

В Україні загальний рівень первинної захворюваності (уперше зареєстрованих випадків на 100 тис. відповідного населення) протягом 2012–2016 рр. нижчий ніж показники за віковими групами дітей (група 0–14 років та 15–17 років), так загальний рівень первинної захворюваності в Україні в 2016 р. склав 64375,0, у віці 18 і старше – 49704 на 100 тис. відповідного населення, в той час коли рівень первинної захворюваності дітей віком 0–14 років склав 132331 на 100 тис. осіб відповідного віку, в групі 15–17 років – 127228.

Загальний рівень первинної захворюваності дитячих груп вищий у групі дітей віком 0–14 років (в 2016 р. склав 132331 на 100 тис. відповідного населення), тоді коли в групі дітей віком 15–17 років рівень первинної захворюваності склав 127228 на 100 тис. відповідного населення. За період дослідження загальний рівень первинної захворюваності в групі дітей віком 0–14 років знизився на 6,7%, і зріс у групі дітей віком 15–17 років майже на 2%. В цілому, первинна захворюваність за всіма класами хвороб серед дітей у віці 0–14 років включно має тенденції до зниження відносно вихідного 2012 року спостереження, тоді коли первинна захворюваність серед дітей віком 15–17 років зросла за наступними класами хвороб: новоутворення на 15,2%, хвороби крові й кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму майже на 16%, хвороби ока та придаткового апарату на 1,2%, хвороби вуха та соскоподібного відростка на 1,2%. хвороби органів дихання на 11,4%, хвороби органів травлення на 9,2%, симптоми, ознаки і відхилення від норми на 18,1% (табл. 6).

Таблиця 6

Рівень первинної захворюваності окремих дитячих вікових груп за класами хвороб в Україні за даними звітності системи охорони здоров'я МОЗ України (на 100 тис. осіб відповідного віку)

Клас хвороб (відповідно до МКХ-10)	Рік									
	діти віком 0-14 років включно					діти віком 15-17 років включно				
	2012	2013	2014[1]	2015[1]	2016[1]	2012	2013	2014[1]	2015[1]	2016[1]
Україна (усі захворювання), у тому числі:	141875	142079	130268	128583	132331	121796	125241	118710	121248	127228
Клас I. Деякі інфекційні та паразитарні хвороби	5927	5947	4966	4739	4670	4108	4137	3542	3530	3633
Клас II. Новоутворення	312	317	286	292	283	592	607	644	639	682
Клас III. Хвороби крові й кровотворних органів та окремі порушення із залученням імунного механізму	1660	1565	1446	1424	1367	746	777	803	823	865
Клас IV. Хвороби ендокринної системи, розлади харчування та порушення обміну речовин	1750	1608	1453	1397	1336	2842	2785	2602	2550	2543
Клас V. Розлади психіки та поведінки	526	524	430	424	402	570	532	415	450	415
Клас VI. Хвороби нервової системи	1847	1781	1668	1620	1551	3428	3254	3141	3119	3140
Клас VII. Хвороби ока та придаткового апарату	4661	4620	4206	4185	4000	5175	5373	5050	5072	5235
Клас VIII. Хвороби вуха та соскоподібного відростка	4421	4448	4078	3996	3855	3486	3467	3329	3482	3528
Клас IX. Хвороби системи кровообігу	861	824	722	692	648	1875	1815	1675	1703	1594
Клас X. Хвороби органів дихання	95597	96609	89414	88560	93145	66177	68865	66456	68519	73693
Клас XI. Хвороби органів травлення	4950	4823	4560	4411	4331	5325	5531	5398	5595	5816
Клас XII. Хвороби шкіри та підшкірної клітковини	7203	7132	6488	6275	6163	8446	8686	8060	8088	8326
Клас XIII. Хвороби кістково-м'язової та сполучної тканини	2542	2593	2243	2221	2221	5221	5458	4842	4775	4867
Клас XIV. Хвороби сечостатевої системи	2274	2213	2005	2029	1997	5670	5872	5351	5475	5537
Клас XV. Вагітність, пологи та післяпологовий період	2	2	2	2	2	804	770	722	695	624

Продовження таблиці 6

Клас XVI. Окремі стани, що виникають у перинатальному періоді	13732	13158	12257	12608	13129	-	-	-	-	-
Клас XVII. Природжені вади розвитку, деформації та хромосомні аномалії	703	712	641	644	627	201	178	183	185	181
Клас XVIII. Симптоми, ознаки і відхилення від норми, що виявлені при лабораторних та клінічних дослідженнях, не класифіковані в інших рубриках	216	208	208	207	206	133	145	140	144	157
Клас XX. Зовнішні причини захворюваності та смертності	5360	5149	4556	4615	4717	7408	7386	6726	6758	6714

Протягом 2012–2016 рр. щодо первинної захворюваності окремих дитячих вікових груп за регіонами України встановлено, що у групі дітей віком 0–14 років включно найвищі рівні первинної захворюваності спостерігаються у м. Київ (165607 на 100 тис. відповідного населення), Київській області (163216), Запорізькій (160407), Івано-Франківській (158856), Черкаській (155709), Житомирській (155297), Чернігівській (153254), Дніпровській (151954). Зростання показника первинної захворюваності у вищезазначеній віковій групі в 2016 р. відбулось у наступних 10 областях України: Волинській – на 0,5%, Дніпровській – на 8,8%, Житомирській – на 3,2%, Запорізькій – на 14,1%, Київській – на 0,3%, Кіровоградській – на 10,2%, Миколаївській – на 11,6%, Рівненській – на 2,3%, Сумській – на 10,9%, Тернопільській – на 3,2%.

В свою чергу, найвищі рівні первинної захворюваності серед дітей віком 15–17 років включно в 2016 р. зафіксовано у Київській області (184661 на 100 тис. відповідного віку), Івано-Франківській (172300), Харківській (165352), Дніпровській (158129), м. Київ (154734), Рівненській області (154067). У 2016 р. зафіксовано зростання рівня первинної захворюваності у дитячій групі 15–17 років включно відносно 2012 року в переважній більшості областей (в 19 областях), що є негативною тенденцією для потенційного майбутнього потенціалу країни з урахуванням віку дітей даної вікової групи, а саме: у Дніпровській області на 20,3%, Житомирській – на 26,7%, Закарпатській – на 8,3%, Запорізькій – на 28,3%, Івано-Франківській – на 12,5%, Київській – на 25,6%, Кіровоградській – на 13,5%, Львівській – на 17,2%, Одеській – на 5,4%, Рівненській – на 18,6%, Сумській – на 17,6%, Тернопільській – на 25,3%, Харківській – на 13,9%, Херсонській – на 7,0%, Хмельницькій – на 8,7%, Черкаській – на 9,2%, Чернівецькій – на 18,9%, Чернігівській – на 0,9%, м. Київ – на 10,3%. Рівень первинної захворюваності дітей віком 15–17 років вищий за аналогічний показник вікової групи 0–14 років у Дніпровській області, Івано-Франківській, Київській, Рівненській, Сумській, Харківській, Чернівецькій (табл. 7).

Таблиця 7

Рівень первинної захворюваності окремих дитячих вікових груп за регіонами України за даними звітності системи охорони здоров'я МОЗ України (на 100 тис. осіб відповідного віку)

Адміністративна територія	Рік									
	діти віком 0–14 років включно					діти віком 15–17 років включно				
	2012	2013	2014[1]	2015[1]	2016[1]	2012	2013	2014[1]	2015[1]	2016[1]
Україна	141875	142079	130268	128583	132331	121796	125241	118710	121248	127228
АР Крим	121841	124234	-	-	-	105185	111690	-	-	-
Вінницька	151569	148349	145149	139891	141872	146961	134616	138449	134932	132161
Волинська	129693	130194	129520	127628	130310	91077	88280	93827	101594	101956
Дніпропетровська	139668	142891	145773	144879	151954	131478	135106	142820	146145	158129

Продовження таблиці 7

Донецька	139711	137449	-	-	-	120797	125914	-	-	-
Житомирська	150502	151132	145569	147698	155297	113289	116838	124892	134268	143567
Закарпатська	101288	100709	97980	100195	94826	80232	82191	82394	84210	86868
Запорізька	140628	142284	146718	148208	160407	106515	115191	121162	126720	136688
Івано-Франківська	160168	158861	159710	156228	158856	153165	160493	167587	165488	172300
Київська	162758	163513	160282	162472	163216	147034	157714	161546	178683	184661
Кіровоградська	135155	140275	139361	140153	148987	118695	128027	131822	129773	134778
Луганська	153084	151222	-	-	-	131084	137687	-	-	-
Львівська	145937	146394	146761	144319	143974	112594	116274	120263	125419	131908
Миколаївська	123675	128880	132094	131417	138012	95302	98069	110425	117235	127946
Одеська	135828	139614	136048	132126	131349	122785	130435	124128	123338	129453
Полтавська	131010	126508	132968	120777	128332	122548	110774	116123	113476	118928
Рівненська	134254	136273	136779	139309	137386	129917	132841	138080	147927	154067
Сумська	109929	114037	111095	113492	121928	110835	118228	121291	122206	130393
Тернопільська	134403	134030	137093	137691	138731	106573	109827	118076	126603	133576
Харківська	146536	145614	144825	139798	143950	145160	149483	155174	157176	165352
Херсонська	122506	125183	120116	119338	117857	98338	101240	98810	101548	105230
Хмельницька	141817	139669	138398	137335	139700	120302	127694	125870	127059	130755
Черкаська	167478	162532	161516	155114	155709	128584	127107	136748	135909	140441
Чернівецька	117037	114878	113842	113037	115464	108343	107743	108440	117873	128863
Чернігівська	155412	154884	152329	151188	153254	121460	120049	113611	115615	122236
м. Київ	182040	182390	174729	164234	165607	140257	146405	149547	145588	154734
м. Севастополь	169531	157334	-	-	-	113743	112646	-	-	-

Висновки

У ході дослідження було визначені сучасні тенденції первинної захворюваності дітей віком 0–17 років включно та деякі аспекти організації надання медичної допомоги дитячому населенню України. Встановлено необхідність удосконалення організації медичної допомоги дітям з метою укріплення системи охорони здоров'я, що має сприяти покращенню рівня дитячого здоров'я, посиленню ролі профілактичної складової, попередженню дитячої смертності в Україні.

Перспективи подальших досліджень

Потребують подальшого дослідження стан дитячого здоров'я, регіональні системи надання медичної допомоги дитячому населенню України та її державна політика відносно охорони здоров'я матері та дитини з подальшим обґрунтуванням та розробкою сучасної функціонально-організаційної системи попередження дитячої смертності.

Література

1. *Дорожная* карта: Укрепление систем здравоохранения, ориентированных на нужды и запросы людей, в Европейском регионе ВОЗ. Рамочная основа для действий по организации согласованного/комплексного предоставления медицинских услуг (СКПМУ). – Копенгаген : Европейское региональное бюро ВОЗ, 2013.
2. *Здоровье-2020*: Основы Европейской политики в поддержку действий всего государства и общества в интересах здоровья и благополучия. – Копенгаген : Европейское региональное бюро ВОЗ, 2012.
3. *Инвестируя* в будущее детей: Европейская стратегия охраны здоровья детей и подростков, 2015–2020 гг. – Копенгаген : Всемирная организация здравоохранения, 2014.
4. *Комиссия* по социальным детерминантам здоровья. Ликвидировать разрыв в течение жизни одного поколения. Соблюдение принципа справедливости в здравоохранении путем воздействия на социальные детерминанты здоровья. – Женева : Всемирная организация здравоохранения; 2008.
5. *Compilation* of WHO recommendations on maternal, newborn, child and adolescent health. Recommendations on maternal and perinatal health. – Geneva : World Health Organization, 2013.
6. *Health-2020*: Leadership for Health and Well-being in 21st century Europe; Health and Well-Being – A Common Purpose, a Shared Responsibility. World Health Organization, 2012.

7. *Improving* the lives of children and young people: Case studies from Europe. Volume 1. Early years. – Copenhagen : WHO Regional Office for Europe, 2013.
8. *Improving* the lives of children and young people: Case studies from Europe. Volume 2. Childhood. – Copenhagen : WHO Regional Office for Europe; 2013.
9. *Improving* the lives of children and young people: Case studies from Europe. Volume 3. School. – Copenhagen : WHO Regional Office for Europe, 2013.
10. *Ostergren M. M.* Child and adolescent health and development in a European perspective – a new WHO strategy / M. M. Ostergren, V. Barnekow // Dan. Med. Bull. – 2007. – Vol. 54. – P. 150–152.
11. *Poverty*, social exclusion and health systems in the WHO European Region. – Copenhagen : WHO Regional Office for Europe, 2010.

Дата надходження рукопису до редакції: 07.02.2018 р.

Состояние здоровья и некоторые аспекты организации предоставления медицинской помощи детскому населению Украины

С.В. Дудник
ГУ «Украинский институт стратегических исследований Министерства здравоохранения Украины», г. Киев, Украина

Цель – изучить, проанализировать, определить тенденции уровня первичной заболеваемости детей в возрасте 0–17 лет (по классам болезней, по отдельным возрастным детским группам и классам болезней, по возрастным группам и регионам), некоторые аспекты организации оказания медицинской помощи детскому населению Украины за период 2010–2016 гг.

Материалы и методы. Исследования и необходимые расчеты проведены на основании данных Государственной службы статистики Украины и системы здравоохранения МЗ Украины за период 2010–2016 гг. Использованы следующие методы: аналитический, статистический, сравнительный анализ, системный подход.

Результаты и выводы. В ходе исследования определены текущие тенденции уровня первичной заболеваемости детей в возрасте 0–17 лет включительно и некоторые аспекты организации оказания медицинского обслуживания детей Украины. По результатам исследования установлена необходимость усовершенствования организации медицинского обслуживания детей для укрепления системы здравоохранения, повышения уровня здоровья детей, усиления роли профилактической составляющей, предотвращения детской смертности в Украине.

Ключевые слова: состояние здоровья, уровень заболеваемости, первичная заболеваемость, тенденции заболеваемости, организация медицинской помощи детям.

State of health and some aspects of organization of medical care provision for children's population of Ukraine

S.V. Dudnyk
PE "Ukrainian Institute of Strategic Researches MHC of Ukraine", Kyiv, Ukraine

Purpose – to examine, analyze, determine the tendencies of the primary morbidity of children at the age of 0–17 years (by disease classes, by age groups of children and classes of diseases, by age groups of children and regions of country) and some aspects of the organization of medical care for the children of Ukraine for the period 2010–2016.

Materials and methods. Studies and necessary calculations were carried out based on the data of the State Statistics Service of Ukraine and the healthcare systems of the Ministry of Health of Ukraine for the period 2010–2016. The following methods were used: analytical, statistical, comparative analysis, system approach.

Results and conclusions. During the study were identified current tendencies of the level of the primary morbidity of children at the age of 0–17 years and some aspects of the organization of medical care for the children of Ukraine. According to the results of the study, the need of improving of organization of medical care for children for strengthening the health system, improving the level of children's health, strengthening the role of the preventive component, preventing of child mortality in Ukraine has been established.

Key words: state of health, level of morbidity, primary morbidity, tendencies of morbidity, organization of medical care for children.

Відомості про автора

Дудник Світлана Валеріївна – к.мед.н., вчений секретар ДУ «Український інститут стратегічних досліджень Міністерства охорони здоров'я України»; пров. Волго-Донський, 3, м. Київ, 02099, Україна.